

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 28 november 2007

Mål nr

Ö 222-07

KLAGANDE

RL

Ombud och biträde enligt rättshjälpslagen: Advokat TH

MOTPART

Svenska Handelsbanken Aktiebolag, 502007-7862

106 70 Stockholm

Ombud: Jur. kand. MN

SAKEN

Hinder mot verkställighet m.m.

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Svea hovrätts beslut den 21 december 2006 i mål ÖÄ 6369-05

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen avskriver målet såvitt avser själva saken.

Med ändring av hovrättens beslut i fråga om rättegångskostnader befriar Högsta domstolen RL från skyldigheten att ersätta Svenska Handelsbanken Aktiebolag för dess rättegångskostnader i hovrätten samt förpliktar banken att utge ersättning för RLs rättshjälpskostnader där med fyrtyotvåusentrehundra sjuttiofyra (42 374) kr.

För det biträde TH lämnat RL i Högsta domstolen fastställs ersättning enligt rättshjälpslagen till tiotusenåttahundranittio (10 890) kr för arbete, varav 2 178 kr avser mervärdesskatt.

Svenska Handelsbanken Aktiebolag förpliktas ersätta RLs rättshjälpskostnader i Högsta domstolen med tiotusenåttahundranittio (10 890) kr.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

RL, som förklarat sig införstådd med att målet i sak avskrivs från vidare handläggning, har yrkat att han skall befrias från skyldigheten att ersätta Svenska Handelsbanken för dess rättegångskostnader i hovrätten samt att tingsrättens och hovrättens beslut skall undanröjas, utom såvitt avser fastställd ersättning enligt rättshjälpslagen. Han har vidare yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i hovrätten och i Högsta domstolen.

Svenska Handelsbanken, som förklarat sig införstådd med att målet i sak avskrivs från vidare handläggning, har bestritt ändring av hovrättens beslut angående rättegångskostnader samt för egen del yrkat att RL skall förpliktas ersätta bankens rättegångskostnader i Högsta domstolen.

SKÄL

I en skrivelse som inkom till kronofogdemyndigheten den 28 maj 2004 ansökte Svenska Handelsbanken om verkställighet av ett utslag i lagsökningsmål mot RL. Sedan RL invänt mot verkställigheten fann kronofogdemyndigheten i beslut den 22 juli 2004 att det inte förelåg något hinder mot verkställighet. RL överklagade till tingsrätten som i beslut den 27 juli 2005 ändrade kronofogdemyndighetens beslut och fastställde att det förelåg hinder mot verkställighet. Några kostnadsyrkanden framställdes inte i tingsrätten. Svenska Handelsbanken överklagade tingsrättens beslut. I beslut den 21 december 2006 ändrade hovrätten tingsrättens beslut och fastställde kronofogdemyndighetens beslut. Hovrätten förpliktade vidare RL att ersätta Svenska Handelsbanken för rättegångskostnader i hovrätten.

RL överklagade hovrättens beslut och yrkade såvitt avser själva saken att tingsrättens beslut skulle fastställas samt såvitt avser rättegångskostnader att han skulle befrias från skyldigheten att ersätta Svenska Handelsbanken för dess rättegångskostnader i hovrätten och i stället få ersättning för sina egna rättegångskostnader där.

Enligt 4 kap. 9 § första stycket utsökningsbalken handläggs ett mål om utmätning under ett år från dagen för ansökan. Handläggningen kan

fortsätta under ytterligare ett år i taget om sökanden inger en förnyelseansökan (4 kap. 9 a § samma balk). Det har sedan målet överklagats till Högsta domstolen framkommit att Svenska Handelsbanken inte ingett någon förnyelseansökan. Detta innebär att utsökningsmålet upphört att vara anhängigt hos kronofogdemyndigheten redan den 29 maj 2005. Den av parterna i domstol förda talan borde därefter såvitt angår själva saken inte ha föranlett någon vidare åtgärd än att målet avskrevs från vidare handläggning (se NJA 2002 s. 166).

RL har sedan det framkommit att utsökningsmålet upphört att vara anhängigt hos kronofogdemyndigheten yrkat att tingsrättens och hovrättens beslut såvitt avser själva saken skall undanröjas. Beslut i utsökningsmål har emellertid inte någon rättskraft utanför målet (jfr NJA 2007 s. 9 med där angivna hänvisningar). Någon anledning att vid yrkande därom undanröja besluten i sak finns därför inte.

Att överklagandet inte skall föranleda någon vidare åtgärd i sak innebär emellertid inte att rättegångskostnadsfrågan inte kan bli föremål för vidare behandling.

I NJA 2007 s. 9 reglerades frågan om fördelningen av rättegångskostnader vid avskrivning av ett desert utsökningsmål med utgångspunkt i hur målet skulle ha avgjorts i sak om det inte hade förfallit. Av motiveringen framgår att det avgörande för denna bedömning var att borgenären, som överklagat tingsrättens beslut innan målet förföll, ansågs ha haft skäl att fullfölja målet för att påverka regleringen av de dittills uppkomna kostnaderna i tingsrätt och hovrätt.

I det nu aktuella fallet har Svenska Handelsbanken inte haft några giltiga skäl för att fullfölja sin talan efter det att målet förfallit. Enligt 18 kap. 5 § andra stycket rättegångsbalken (jfr 32 § lagen, 1996:242, om domstolsärenden) skall en part, när ett mål avskrivs på grund av att parten återkallat sin talan eller uteblivit, som huvudregel ersätta motparten för dennes rättegångskostnader. Det är endast Svenska Handelsbanken som har förfogat över möjligheten att förnya handläggningstiden hos kronofogdemyndigheten och därigenom förhindra att målet skulle förfalla (dvs. bli desert). RL bör därför, enligt grunderna för 18 kap. 5 § andra stycket, befrias från skyldigheten att ersätta Svenska Handelsbanken för dess rättegångskostnader i hovrätten. Banken bör vidare förpliktas att ersätta RLs rättshjälpskostnader såväl i hovrätten som i Högsta domstolen.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Gertrud Lennander, Dag Victor (referent), Ella Nyström, Per Virdesten och Anna Skarhed
Föredragande revisionssekreterare: Lena Råssjö